

12. marts 2026

Att.:

Departementet for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling

Høringssvar fra Arctic DTU, Danmarks Tekniske Universitet vedrørende forslag til Selvstyrets bekendtgørelse om ansøgning om tilladelse til udnyttelse af genetiske ressourcer og betaling af omkostning til myndighedsbehandling i forbindelse hermed

Tak for muligheden for at afgive bemærkninger til forslaget om ændringer i bekendtgørelsen om ansøgning om tilladelse til udnyttelse af genetiske ressourcer.

Vi anerkender behovet for klare administrative rammer for håndtering og forvaltning af genetiske ressourcer i Grønland. Samtidig giver de foreslåede ændringer anledning til en række bekymringer i relation til forskning, uddannelse og kapacitetsopbygning.

Manglende skelnen mellem forskning og udnyttelse

Forslaget giver anledning til spørgsmål om, hvorvidt der i tilstrækkelig grad skelnes mellem indsamling af prøver til forskning, videnskabelig analyse og egentlig udnyttelse af genetiske ressourcer. I mange forskningsprojekter indsamles biologiske prøver udelukkende med henblik på videnskabelig analyse og videnopbygning. Der er i disse tilfælde ikke tale om udnyttelse i kommerciel eller økonomisk forstand, men om grundforskning eller uddannelsesaktiviteter.

Hvis samme administrative krav og gebyrer anvendes for både kommerciel udnyttelse og ikke-kommerciel forskning, risikerer reguleringen i praksis at ramme forsknings- og uddannelsesaktiviteter på linje med kommercielle aktører. Dette fremstår ikke proportionalt med aktiviteterens karakter og formål og kan utilsigtet skabe barrierer for forskning og uddannelse.

En tydeligere differentiering mellem:

- indsamling af biologisk materiale til forskning og uddannelse
- videnskabelig analyse uden kommercielt sigte
- egentlig udnyttelse af genetiske ressourcer

vil kunne sikre en mere proportional regulering.

Konsekvenser for studerende og uddannelse

Det foreslåede gebyr på 8.000 kr. pr. ansøgning vurderes at kunne udgøre en væsentlig barriere i forbindelse med forskningsaktiviteter, som involverer studerende, herunder bachelor-, kandidat- og Ph.d.-projekter.

Selvom undervisningsaktiviteter tilsyneladende ikke omfattes af kravet om tilladelse, vil mange studenterprojekter i praksis indgå i eller videreudvikles til egentlige forskningsprojekter.

Studenterprojekter fungerer ofte som en vigtig trædesten til videre forskning, hvor indsamlede prøver og data senere indgår i større forskningssammenhænge.

I sådanne tilfælde vil kravet om tilladelse og betaling af gebyr kunne få betydning for, om projekterne kan videreføres i en forskningskontekst. Derudover kan der opstå usikkerhed om, hvorvidt resultater fra studentprojekter, hvor der ikke er indhentet tilladelse, kan publiceres i videnskabelige sammenhænge. En sådan usikkerhed kan udgøre en væsentlig barriere for studerendes akademiske udvikling og for rekrutteringen til fremtidig forskning på området.

Det kunne i denne sammenhæng også overvejes, om der bør være mulighed for efterfølgende ansøgning, hvis prøver indsamlet til forskning eller undervisning senere ønskes anvendt i nye forskningsprojekter eller eventuelt til kommercielle formål. En sådan model vil muliggøre bedre udnyttelse af allerede indsamlede prøver og dermed reducere behovet for ny prøvetagning.

Konsekvenser for langtidsmonitorering

En stor del af forskningen i Grønland består af langvarige monitoreringsprogrammer, hvor biologiske prøver indsamles systematisk over mange år for at dokumentere ændringer i økosystemer, biodiversitet og klimaeffekter.

Den videnskabelige værdi af sådanne programmer ligger netop i, at data indsamles konsistent og gentages år efter år. Hvis der skal betales gebyr for hver ansøgning om indsamling eller anvendelse af genetiske ressourcer, kan det skabe en betydelig økonomisk og administrativ byrde for denne type forskning.

Langvarige monitoreringsprogrammer udgør samtidig et centralt vidensgrundlag for både forskning og forvaltning af arktiske økosystemer. Regulering, der utilsigtet vanskeliggør denne type aktiviteter, kan derfor svække det datagrundlag, som beslutninger om forvaltning af Grønlands naturressourcer bygger på.

Det bør derfor overvejes, om langvarige forsknings- og monitoreringsprogrammer kan omfattes af flerårige tilladelser eller en mere forenklet ansøgningsprocedure.

Afsluttende bemærkning

Det er afgørende, at reguleringen af genetiske ressourcer ikke utilsigtet skaber barrierer for forskning, uddannelse og kapacitetsopbygning. Netop forskning og uddannelse er en central forudsætning for den viden, der er nødvendig for en ansvarlig og bæredygtig forvaltning af Grønlands biologiske ressourcer.

Med venlig hilsen
Mie Hylstoft Sichlau Winding
Leder af Arctic DTU